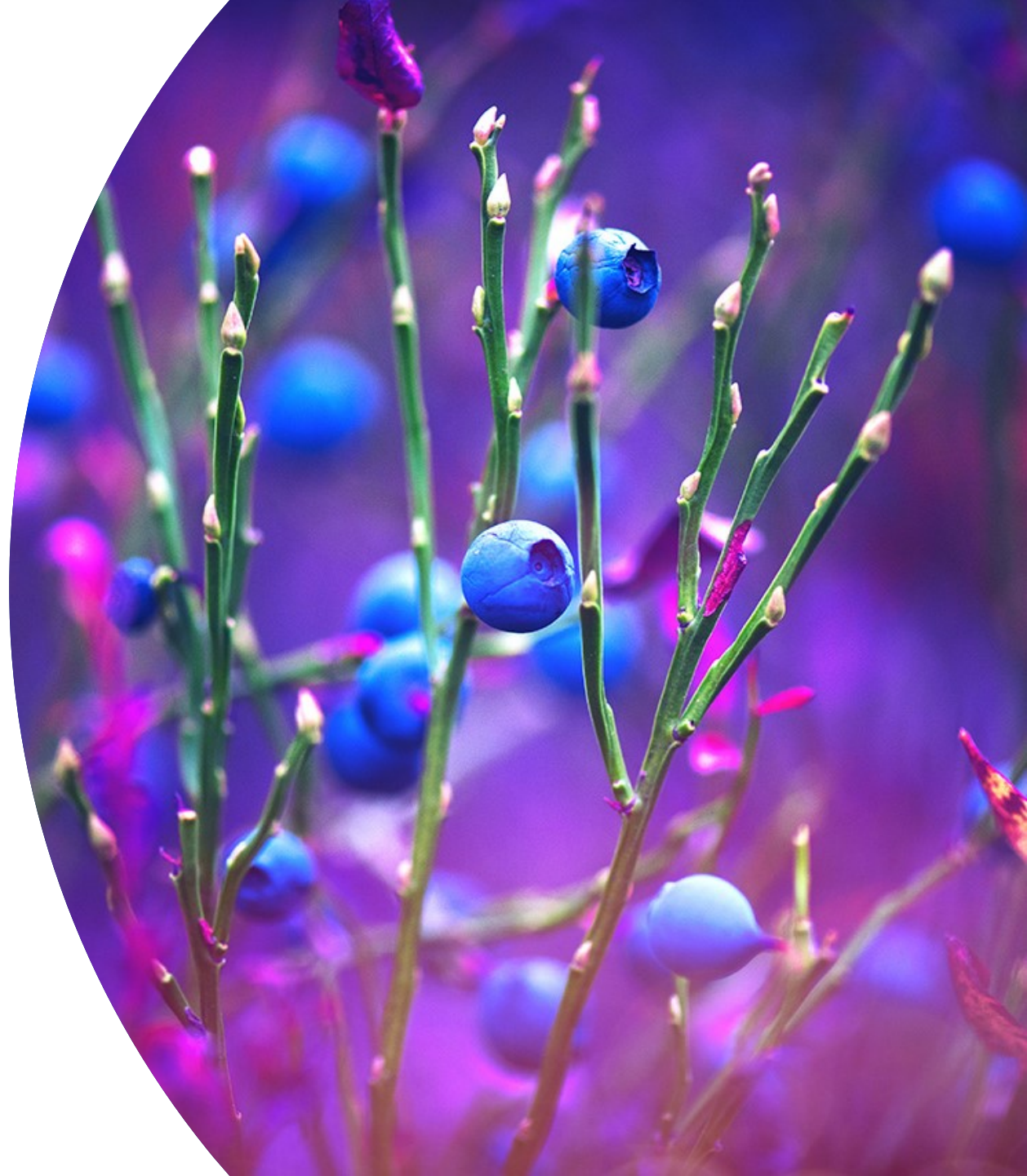

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

VAK-laki uusia vaatimuksia

Anu Häkkinen, Traficom

Muutokset määräyksiin uudesta VAK-laista

Tietyt vaatimukset siirtyvät asetuksista määräystasolle.

Traficom voi antaa tarkempia määräyksiä (ADR/RID mukaiset määräykset)

- ▶ vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettavasta **koulutuksesta**
  - ▶ Määräyksen luku 1.3
- ▶ **osapuolten velvollisuuksien** käytännön toteutuksesta
  - ▶ Määräyksen luku 1.4
- ▶ **turvallisuusneuvonantajaan** liittyvistä asioista, kuten tehtävistä ja kokeesta
  - ▶ Määräyksen kohta 1.8.3
- ▶ **turvauhkiin varautumiseen** liittyvistä asioista
  - ▶ Määräyksen luvussa 1.10 turvatoimien koulutus ja turvasuunnitelman sisältö
- ▶ **ADR-ajolupakoulutukseen** liittyvistä asioista
  - ▶ Määräyksen luvussa 8.2 ajolupakoulutus

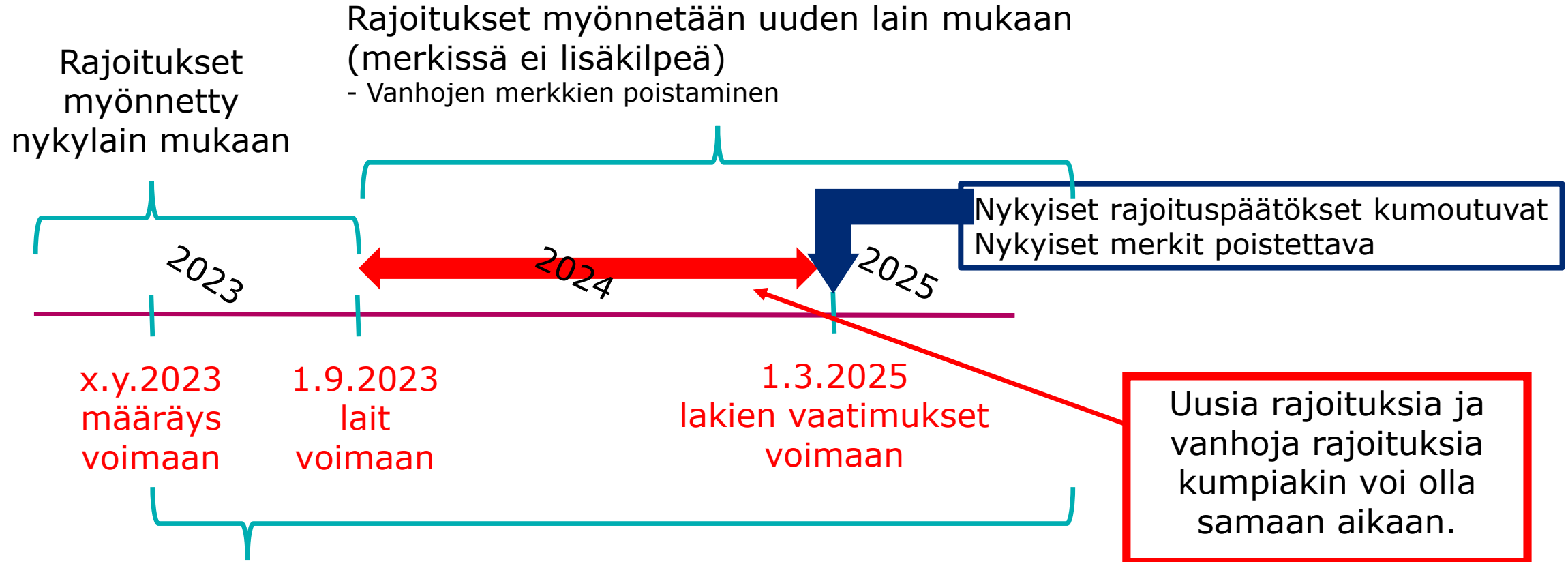
Reittirajoitusten uudistaminen (1/2)

- ▶ Reittirajoituspäätökset uusitaan:
  - ▶ Siirtymäaika reittirajoitusten uusimiselle: Nykyiset reittirajoituspäätökset ovat voimassa **18 kk lain voimaantulosta**.
  - ▶ Nykyiset reittirajoitukset poistuvat siirtymäajan jälkeen.
  - ▶ Uudet päätökset edellyttävät liikenteenohjaussuunnitelmaa merkkien asettamisesta.
- ▶ Reittirajoitusmerkit uusitaan:
  - ▶ Liikennemerkkien lisäkilpien (A-VAK, B-VAK) kumoutuminen tieliikennelaista tapahtuu **18 kk lain voimaantulosta**.
- ▶ Reittirajoitusmääräykset uusitaan:
  - ▶ Uudet reittirajoitukset (ei jakoa A- ja B-VAK) tulevat koskemaan ajoneuvoja ja kuljetusyksiköitä, jotka edellytetään merkittäviksi oranssikilvin.
  - ▶ Määräyksessä (1.9.6) kirjattuna sekä uusi että vanha systeemi.

Reittirajoitusten uudistaminen (2/2)

Määräyksessä 2023:

- Uudet reittirajoitukset (mitä kuljetuksia koskee)
- Vanhat rajoitukset (mitä kuljetuksia koskee, taulukot)

Turvallisuusneuvonantaja (TNA)

Nimeämisestä ilmoitettava Traficomille

- ▶ Sähköinen ilmoittaminen.

- ▶ *Suomessa ei ole aiemmin ollut käytössä ilmoitusvelvollisuutta. Ilmoitettavia tietoja käytettäisiin jatkossa viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen (valvonta).*

Pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien markkina- valvonta

Tiedot säiliöistä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteriin: Säiliöt laajemmin rekisteröintivaatimuksen piiriin.

- ▶ Siirtymäaika: Seuraavasta lain voimaantulon jälkeen suoritettavasta tarkastuksesta alkaen.
- ▶ Omistajalla/haltijalla vastuu tiedoista.

- ▶ *Hoituu yleensä tarkastuslaitoksen kautta seuraavasta tarkastuksesta lähtien.*

Vaarallisten aineiden kuljetusten tilapäisen säilytyksen sääntelyn uudistaminen

HE kohta 4.1.6 ja 4.1.7

VAK-lain 6 luku Tilapäinen säilytys

Tilapäisen säilytyksen edellytykset

- ▶ vain kuljetusmuodon tai kuljetusvälineen vaihtumisesta johtuen
  - ▶ vain kun kuljetustapahtuma muuten välttämättä edellyttää tilapäistä säilytystä.
- ⇒ Oltava osana kuljetustapahtumaa.

Rajapinta
varastoinnin
kanssa

- ▶ *Tilapäisessä säilytyksessä on siis voitava todentaa, mihin kuljetustapahtumaan vaarallinen aine ja sen tilapäinen säilyttäminen kuuluvat.*
- ▶ *HE:n mukaan tilapäistä säilytystä ei olisi (tilapäisen säilytyksen vaatimukset eivät koske):*
  - ▶ *Kuljetukseen liittyvä, kuljetusolosuhteista johtuva matkan väliaikainen keskeytys: Kuljetuksen pysähdykset (suunnittelemattomat tilanteet, tyypillisesti kuljettaja huolehtii kuljetusvälineestä).*
  - ▶ *Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön edellyttämä, kuljetukseen liittyvä olosuhde, josta johtuen ajoon tulee keskeytys ja kuljettajan on pidettävä vuorokausi- tai viikkolepoa tai muuta taukoa.*

Tilapäisen säilytys – mikä paikka?

- ▶ Tyypilliset tilapäisen säilytyksen paikat ovat kuljetuksen solmukohtia
- ▶ Satamat, ratapihat, lentopaikat, logistiikkakeskukset ja yritysten terminaalit
  - ▶ *Tilapäisen säilytyksen paikassa on huolehdittava, vastaavasti kuin kuljetustapahtumassakin, riittävästä turvallisuudesta (safety) sekä turvaamisesta (security). Siten tilapäisessä säilytyksessä myös turvatoimia koskevat vaatimukset on täytettävä.*

Tilapäisen säilytyksen paikassa (1/3)

- ▶ Oltava **sisäinen pelastussuunnitelma** (ei edellytetä lentopaikalta).
Sisäisestä pelastussuunnitelmasta vastaa ja lähettää Traficomille:
  - ▶ Satama-alueen paikassa: satamanpitäjä (yhteistyö: lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavat)
  - ▶ Rataverkon paikassa: rataverkon haltija (yhteistyö: ne, jotka tilapäisesti säilyttävät + muut alueen toimijat)
  - ▶ Muussa paikassa: se, joka tilapäisesti säilyttää
    - ▶ *Sisäisen pelastussuunnitelman laatimisvelvollisuus siis laajenee nykyisestä.*
    - ▶ *Tavoitteena, että onnettomuuden tai vaaratilanteen sattuessa kaikki asianosaiset tekevät yhteistyötä koordinoidusti ja että onnettomuuden tai vaaratilanteen vaikutukset saadaan rajattua mahdollisimman vähäisiksi.*
- ▶ Vain **määriä**, jotka ovat kuljetustoiminnan kannalta perusteltuja ja joiden säilyttämisen turvallisuus voidaan varmistaa.
  - ▶ *Tällainen vaarojen arviointi ja varmistaminen voisi perustua turvallisuusselvitykseen tai muuhun arviointiin taikka sisäiseen pelastussuunnitelmaan.*
  - ▶ *Tarkoitus olisi, että paikka on tekniseltä turvallisuudeltaan ja varautumistasoltaan riittävä tilapäisessä säilytyksessä olevien aineiden määrään ja laatuun nähden.*

Tilapäisen säilytyksen paikassa (2/3)

- ▶ Asianmukainen ja **turvallinen toiminta**:
  - ▶ Kuljetus ja kuljetukseen liittyvä kuorman käsittely oltava turvallista
  - ▶ Huolehdittava järjestyksestä – aineille ja lastiyksiköille omat alueensa
  - ▶ Varauduttava onnettomuuksien torjuntaan – suunnitelmallista toimintaa: Toimenpiteiden toteutumista ja niiden vaikutusta on jatkuvasti seurattava ja arvioitava sekä ryhdyttävä tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin.
  - ▶ Häätätilanneharjoituksia
    - ▶ *Suhteutettava toiminnan laajuuteen ja säilytettäviin ainemääriin sekä aineiden vaaraominaisuuksiin.*
    - ▶ *Työnantajan velvollisuus huolehtia henkilöstön ammattitaidosta. Henkilöstön koulutus.*
- ▶ Oltava **vastuhenkilö**
  - ▶ Sisäisen pelastussuunnitelman laatija nimeää vastuuhenkilön, jonka on tunnettava toiminta.

Tilapäisen säilytyksen paikassa (3/3)

- ▶ Tilapäisen säilytyksen paikalta edellytetty **turvallisuusselvitys**:
  - ▶ Vaaditaan vain edelleen satama-alueen turvallisuusselvitys: Vastaa nykykäytäntöä (velvollisuus niille satamille, joissa 10 000 tn/v)
  - ▶ Ei vaadita enää ratapihoilta erillistä turvallisuusselvitystä (ei enää nimettyjä ratapihoja)

- ▶ Siirtymäaika tilapäisessä säilytyksessä: 18 kk:n siirtymäaika sisäisen pelastussuunnitelman laatimiselle ja vastuuhenkilön nimeämiseksi.

Viranomaisten tehtävät ja toimivaltuudet

VAK-lain 19 luku Viranomaiset ja viranomaisten tehtävät

Valvonta

- ▶ Liikenne- ja viestintävirasto, Traficom
- ▶ Poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos
- ▶ Säteilyturvakeskus, Stuk
- ▶ Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tukes

Muut viranomaistehtävät (124 §)

- ▶ Sellaiset tehtävät, joissa kv. sopimukset tai EU sääntely edellyttää viranomaisen toimenpidettä tai asiakirjaa
  - ▶ Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (ADR/RID 2.2.62.1.9, ICAO-TI 2;6.3.3, IMDG 2.6.3.3)
    - ▶ tartuntavaarallisten biologisten tuotteiden kuljetusten vaatimukset ja rajoitukset
  - ▶ Ruokavirasto (ADR/RID 7.3.2.6.1)
    - ▶ eläinperäisen materiaalin irtotavarakuljetuksen ehdot
  - ▶ Aluehallintovirasto (ADR/RID 2.2.62.1.12, ICAO-Ti 2;6.3.6, IMDG 2.6.3.6)
    - ▶ tartuntavaarallisen aineen kuljetus elävässä kantajaeläimessä
  - ▶ Traficom, Tukes ja Stuk (muut asiat)

Kuljetustoiminnan valvonta HE kohta 4.1.17

- ▶ Valvonta:
  - ▶ Ratapihatarkastukset ja järjestelmien auditoinnit
  - ▶ Satamavaltiotarkastukset ja tarkastukset VAK-satamissa
  - ▶ Ilmailuun liittyvät tarkastukset
  - ▶ VAK-tienvarsitarkastus
- ▶ VAK-lain mukaan (114 §)
  - ▶ Traficomin valvonnan on:
    1. kohdistuttava kaikkiin kuljetuksen osapuoliin
    2. kohdistuttava kaikkiin kuljetuksen vaiheisiin
    3. kohdistuttava kuljetuksen asiakirjoihin, kuljetustapahtumaan, kuljetuspaikkoihin, kuljetusvälineeseen, tilapäisen säilytyksen paikkoihin ja muihin tarkastuskohteisiin
    4. oltava suunnitelmallista, järjestelmällistä ja tasapuolista
    5. sisällettävä määräajoin tapahtuvia tarkastuksia
  - ▶ Traficom sovittaa yhteen VAK-valvontaa, jota suoritetaan yhteistyössä VAK-laissa säädettyjen valvontaviranomaisten ja muiden viranomaisten kanssa.
- ▶ VAK-lain mukaan (123 §) Valvontaviranomaisen on laadittava valvontaansa varten valvontasuunnitelma.

Uusia valvontatehtäviä Traficomille

- ▶ Tilapäisen säilytyksen paikan valvonta ja sisäinen pelastussuunnitelma
  - ▶ Asiakirjat, valvontakäynnit – yhteistyö: varastointi/tilapäinen säilytys
- ▶ Turvallisuusneuvonantajan (TNA) nimeämisen valvonta
  - ▶ Ilmoitusjärjestelmä
- ▶ Lähettävän yrityksen valvonta / Kuljetusketjun valvonta
  - ▶ Auditointi, yrityskäynti, yhteydenotot
- ▶ VAK-valvonnan koordinointi eri kuljetusmuodoissa ja eri viranomaisten kesken
  - ▶ Viranomaisten yhteistyö/valvontaryhmä
- ▶ Resurssit: uusia tehtäviä – uusia resursseja

Kiitos

Mitä on vastuu?

Google:

Vastuu (vanhahtavasti myös edesvastuu) merkitsee oikeustieteellisenä käsitteenä erityistä velvollisuutta, joka henkilölle aiheutuu hänen tekemisensä tai tekemättä jäämisensä vuoksi. Yleisten oikeusperiaatteiden mukaan jokainen on vastuussa eli korvausvelvollinen aiheuttamastaan vahingosta.

